

16. ΟΙ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ 1900 - 1930 (Α' ΜΕΡΟΣ)

Ιστορικά γεγονότα
Κοινωνικο-πολιτικο-οικονομικές συνθήκες
Επιστημονικά δεδομένα και θεωρίες

- **Α' Παγκόσμιος Πόλεμος (1914-1918)**
- **Οκτωβριανή Επανάσταση (1917)**
- **Εποχή του τρένου και του αυτοκινήτου**
- Θεωρία της σχετικότητας - **Αϊνστάιν**
- Γέννηση της ψυχανάλυσης και ερμηνεία των ονείρων - **Φρόιντ**
- Ερμηνεία της κρίσης της δυτικής κοινωνίας - **Νίτσε**
- Θεωρίες για τις νέες μορφές οργάνωσης της κοινωνίας - **Μαρξ**

Διαμορφώνονται:

Νέες σχέσεις του ατόμου με την κοινωνική ομάδα και την πραγματικότητα γενικότερα.

Πως αντιδρά η Τέχνη;

Από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και μετά τον Ιμπρεσιονισμό είχαν δημιουργηθεί οι προϋποθέσεις για την τέχνη του 20^{ου} αιώνα.

Τον αρχικό ενθουσιασμό για την βιομηχανική πρόοδο διαδέχθηκε γύρω στο 1910 η συνειδητοποίηση των αλλαγών που πραγματοποιούνταν στις κοινωνικές δομές και στη ζωή, από την εντατικοποίηση της παραγωγής.

Δημιουργούνται τα διάφορα κινήματα της καλλιτεχνικής πρωτοπορίας με σκοπό την αλλαγή των στόχων της τέχνης.

Οι «**Καλλιτεχνικές Πρωτοπορίες**» προσπάθησαν να μεταφέρουν με παρορμητικό ή και επιθετικό τρόπο τη σχέση ατόμου και πραγματικότητας:

ΦΩΒΙΣΜΟΣ: Έκρηξη του χρώματος.

ΕΞΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ: Δύναμη της έκφρασης.

ΚΥΒΙΣΜΟΣ: Αναζήτηση της συνθετικής τάξης πέρα από την αναπαραστατική πιστότητα.

ΑΦΑΙΡΕΣΗ: Ανακάλυψη και υιοθέτηση μορφών και γραφής εντελώς απελευθερωμένων από την αναπαράσταση, που απευθύνονται στο νου και τη φαντασία του θεατή.

Στο κεφάλαιο αυτό θα εξετάσουμε τα κινήματα του **Φωβισμού**, του **Εξπρεσιονισμού**, του **Γαλάζιου Καβαλάρη**, του **Κυβισμού** και του **Φουτουρισμού**.

Ενώ στο επόμενο (Κεφάλαιο 17) το **Ντε Στιλ**, το **Σουπρεματισμό**, τον **Κονστρουκτιβισμό**, το **Ντανταϊσμό**, το **Σουρεαλισμό**, τη **Σχολή Μπάουχαους** και **τους μεγάλους δασκάλους της αρχιτεκτονικής**.

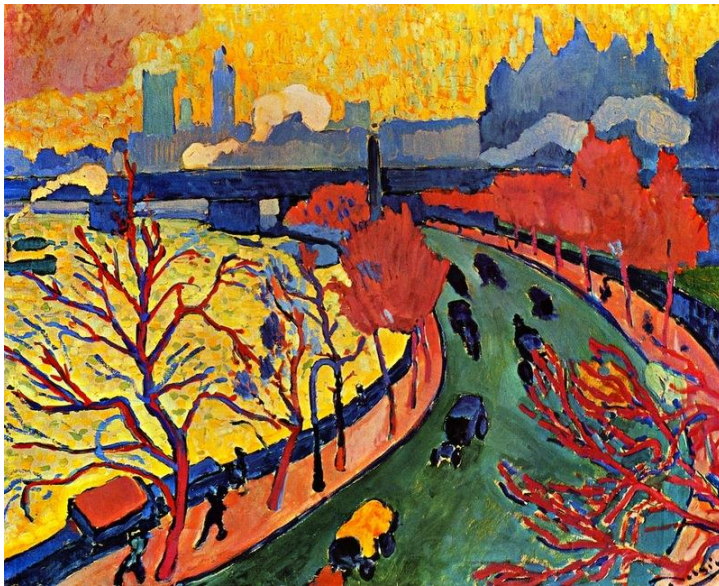
ΦΩΒΙΣΜΟΣ:

- Παρίσι 1905, έκθεση ομάδας καλλιτεχνών μεταξύ των οποίων οι **Ματίς** (A. Matisse), **Ντερέν** (A. Derain) και άλλοι με έργα σαν χρωματικό πυροτέχνημα που μοιάζει να προκαλεί ότι ήταν κατεστημένο ακόμα στην τέχνη.
- Ένας κριτικός τους αποκαλεί θηρία (fauves) και έτσι επικρατεί ο όρος «Φωβισμός»
- Οι Φωβ **αντιτάχθηκαν στο στιγμιαίο και παροδικό** της ιμπρεσιονιστικής ζωγραφικής, **αναζητώντας στη ζωγραφική το σταθερό και αναλλοίωτο στη φύση.**
- **Απελευθέρωσαν το χρώμα από την πιστή απόδοση του οπτικού φαινομένου** (τα δένδρα μπορεί να είναι κόκκινα και η θάλασσα κίτρινη).
- Η ελευθερία αυτή δεν είναι ούτε άναρχη ούτε αφελής, αλλά στηρίζεται στην πλήρη συνείδηση των μέσων της δουλειάς.
- **Ο περιορισμός της μορφής στο ουσιώδες έχει στόχο την εκφραστικότητα και όχι την πιστή αναπαράσταση.**
- Με αυτή την έννοια ο Ματίς δήλωνε: «Η ακρίβεια δεν είναι η αλήθεια.» (Η φράση αυτή διατυπωμένη για πρώτη φορά έτσι ξεκάθαρα υπήρξε και η θέση ολόκληρης της μοντέρνας τέχνης.)

ΕΠΙΠΡΟΕΣ:

Η ανακάλυψη της **τέχνης των πρωτόγονων λαών** στις αποικίες της Ωκεανίας και της Αφρικής έκανε τους ζωγράφους και τους γλύπτες **να διαρρήξουν κάθε δεσμό με τους κανόνες της Δυτικής τέχνης.**

Για πρώτη φορά η τέχνη αυτή (των πρωτόγονων λαών δηλαδή) δεν αντιμετωπίστηκε ως παράδοση ή παιδική αλλά ως μια τέχνη δημιουργική, άξια να εκτιμηθεί και να αποτιμηθεί ισότιμα με την «Αφροδίτη της Μήλου».

**«Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ
WESTMINSTER», 1907, Α.
DERAIN**

**ΕΙΚ.1 «ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ
ΜΑΤΙΣ», Α. DERAİN**

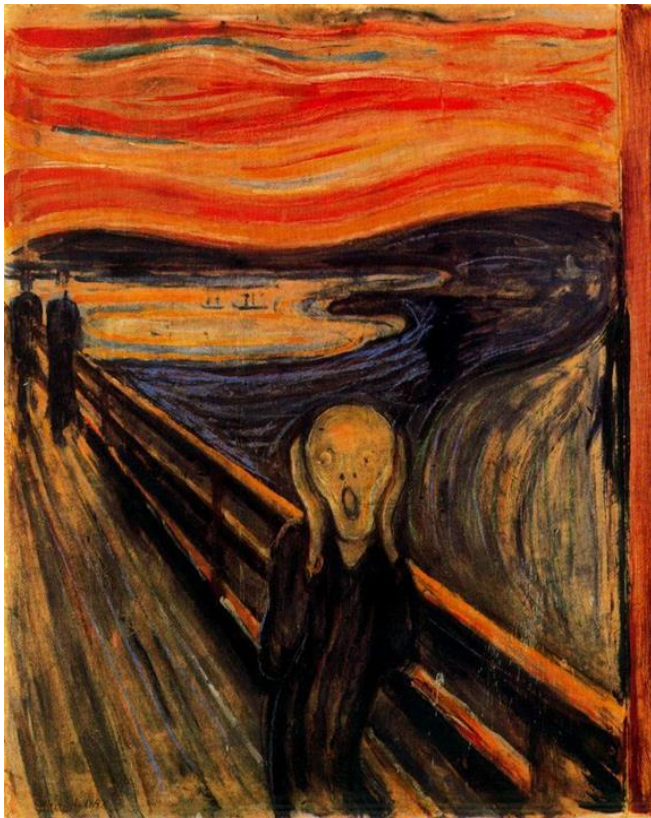
«TO KOKKINO ΔΩMATIO», H.
MATISSE

Εικ.2 «Ο ΧΟΡΟΣ», 1910, H.
MATISSE

ΕΞΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ:

- Την ίδια χρονιά που εμφανίστηκε ο Φωβισμός στο Παρίσι, στη **Δρέσδη** μια ομάδα ζωγράφων και φοιτητών της Αρχιτεκτονικής ιδρύει την ομάδα **«Η Γέφυρα»** (Die Brücke), όνομα που δηλώνει την πρόθεση τους να λειτουργήσουν ως γέφυρα που θα ενώσει όλα τα «επαναστατικά στοιχεία» ενάντια στον «επιφανειακό ιμπρεσιονισμό» όπως τον χαρακτήριζαν.
Μέλη της ομάδας: **Ερνστ Λούντβιχ Κίρχνερ** (E.L.Kirchner), **Φριτζ Μπλάυλ** (Fritz Bleyl), **Έριχ Χέκελ** (Erich Heckel), **Καρλ Σμιτ-Ρότλουφ** (K.Schmidt-Rottluff) και αργότερα οι Έμιλ Νόλντε, Μαξ Πεχστάιν, Κις Βαν Ντόνγκεν και Ότο Μύλερ.
- **Αναζήτησαν την εσωτερική αλήθεια των πραγμάτων, την άμεση και αυθόρμητη έκφραση του συναισθήματος.**
- Στόχος η επιστροφή στη γένεση της καλλιτεχνικής δημιουργίας με πρωτόγονη γραφή, σαν να μην είχαν σχεδιάσει ξανά.
- Η αδρότητα της γραφής βρήκε στην ξυλογραφία την ιδανική εφαρμογή της.
- Στη ζωγραφική **τονισμένα περιγράμματα και έντονα χρώματα διαστρεβλώνουν τη μορφή και φτάνουν μέχρι την παραμόρφωση.**
- Μετά τη διάλυση της Γέφυρας και την εποχή που στο Παρίσι καθιερωνόταν ο Κυβισμός, στο **Μόναχο** ιδρύεται η ομάδα **«Ο Γαλάζιος Καβαλάρης»** (Der Blaue Reiter)
Ιδρυτικά μέλη της ομάδας: **Β. Καντίνσκι** (Vassily Kandinsky), **Φρανς Μαρκ** (Franz Marc), **Α. Μάκε** (August Macke).
- Το κίνημα αρνήθηκε κάθε αναπαραστατικό ή ορθολογικό στοιχείο στην τέχνη, που έπρεπε να πηγάζει από την καθαρή πνευματικότητα και να γεννιέται από την εσωτερική παρόρμηση του δημιουργού.
- Αντιτάχθηκε και στον Κυβισμό του οποίου αναγνώριζε την ανανεωτική δράση, αμφισβητούσε όμως τον ορθολογισμό και τους ρεαλιστικούς υπαινιγμούς.

Εικ.6 «ΑΓΩΝΙΑ», Ε. ΜΟΥΝΚ

Εικ.7 «Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΣΚΕΣ», ΤΣ. ΕΝΣΟΡ

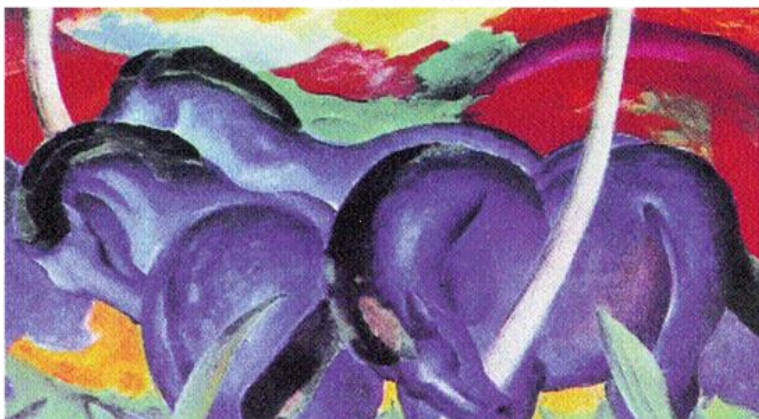
Εικ.8 «ΑΓΓΕΛΟΣ», ΕΡΝΣΤ
ΜΠΑΡΛΟΟΥ

Εικ.9 «ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ»,
Κ. ΚΟΛΒΙΤΣ

Εικ.10 «ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ
ΒΑΝ ΝΤΕ ΒΕΛΝΤΕ», Ε. ΚΙΡΧΝΕΡ

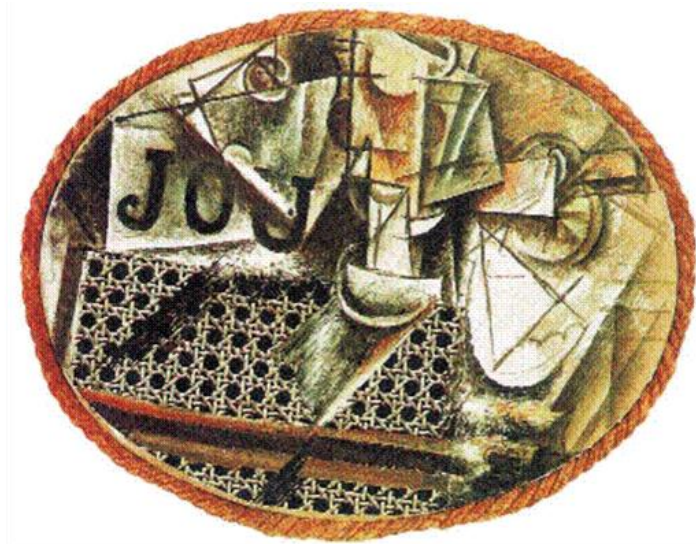
Εικ.11 «ΜΠΛΕ ΑΛΟΓΑ», Φ,
ΜΑΡΚ

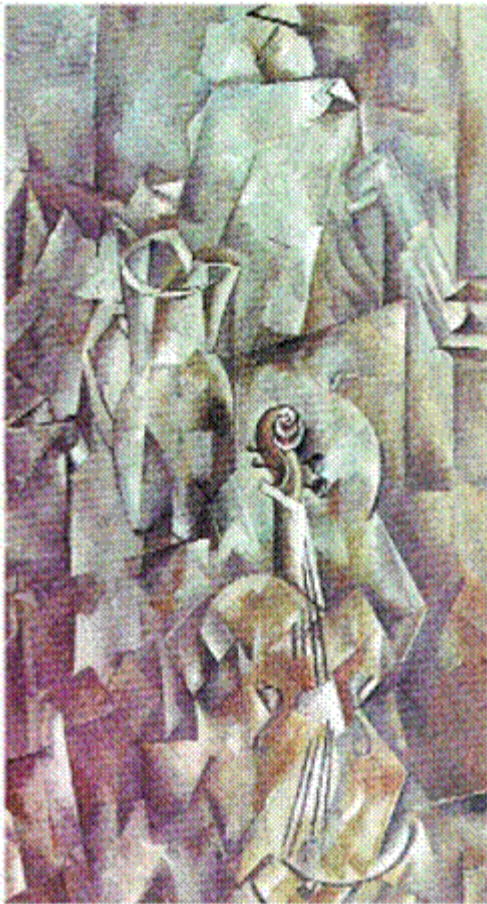
Εικ.12 «ΣΥΝΘΕΣΗ Νο2», Β.
ΚΑΝΤΙΝΣΚΙ

ΚΥΒΙΣΜΟΣ:

- Ο Κυβισμός γεννήθηκε με το έργο του Πικάσο "**Δεσποινίδες της Αβινιόν**", που ζωγράφισε ανάμεσα στο **1906** και στο **1907**.
- Οι κυβιστές ζωγράφοι αρνούνται να "εξαπατήσουν" το μάτι (trompe l'oeil) και να παρουσιάσουν τα πράγματα "σαν πραγματικά". Αφού η ζωγραφική επιφάνεια είναι δισδιάστατη, κάθε ψευδαισθητική παράσταση του βάθους είναι ψευδής.
- Ψευδής όμως ή ελλιπής είναι και η παρουσίαση ενός αντικειμένου μόνο από τη μία του όψη. Το αντικείμενο έχει ταυτόχρονα μπρος, πίσω, μέσα και έξω. Γι' αυτό, **το αντικείμενο στον Κυβισμό παρουσιάζεται από τις περισσότερες χαρακτηριστικές οπτικές γωνίες του και αντιμετωπίζεται από διαφορετικές πλευρές "συγχρόνως".** Ο θεατής έχει την εντύπωση ότι το βλέπει την ίδια στιγμή από πολλές διαφορετικές όψεις.
- Στην κυβιστική πρακτική το αντικείμενο, διαλυμένο στο επίπεδο του πίνακα και αναλυμένο σε μικρά λεπτότατα κομμάτια όμοια με θραύσματα κρυστάλλου, (Αναλυτικός Κυβισμός, 1910-12) επιδιώκεται να εμφανιστεί όπως είναι στην πραγματικότητα και όχι όπως φαίνεται.
- Η ενσωμάτωση ξένων προς τη ζωγραφική υλικών - χαρτί ταπετσαρίας, ύφασμα, εφημερίδες, τραπουλόχαρτα - μετέτρεψε την αναπαράσταση του αντικειμένου σε **παράστασή του**. Τα κολλημένα πάνω στον πίνακα κομμάτια από την ψάθα μιας καρέκλας δηλώνουν την ίδια την καρέκλα, που ξαναδημιουργείται στο μυαλό του θεατή. Αυτή η φάση του Κυβισμού ονομάστηκε Συνθετικός Κυβισμός (1912-14).

Εικ.13 «**ΝΕΚΡΗ ΦΥΣΗ ΜΕ
ΞΑΘΙΝΗ ΚΑΡΕΚΛΑ**», Π.
ΠΙΚΑΣΟ

Εικ.14 «ΒΙΟΛΙ ΚΑΙ ΚΑΝΑΤΑ», Ζ. ΜΠΡΑΚ

Εικ.15 «ΠΟΤΗΡΙ ΜΕ ΑΞΕΝΤΙ», Π. ΠΙΚΑΣΟ

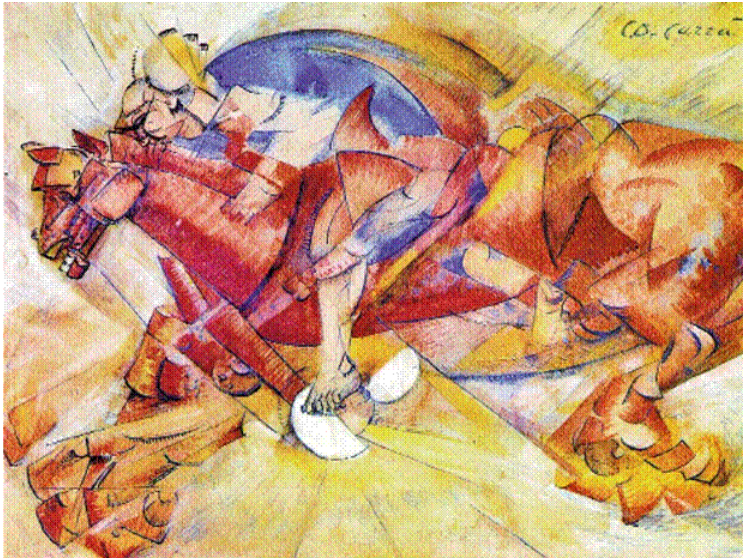
ΦΟΥΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

- Οι αρχές του κινήματος διατυπώνονται στο Μιλάνο το 1908 από τον ποιητή **Μαρινέτι** (F. T. Marinetti, 1876-1944), ενώ το Φουτουριστικό Μανιφέστο δημοσιεύεται το 1909 στο Παρίσι.
- Στις εξαγγελίες του ο Μαρινέτι κήρυξε το τέλος της τέχνης του παρελθόντος (Le Passisme) και τη **γέννηση μιας τέχνης του μέλλοντος** (Le Futurisme).
- Επιδίωξη των Ιταλών καλλιτεχνών είναι η **δέσμευση της κίνησης πάνω στον πίνακα**. Όπως ο Κυβισμός "κατακερμάτιζε" το αντικείμενο, για να το αποδώσει από όλες τις όψεις του, ο **Φουτουρισμός κατατεμάχισε την κίνηση**, παρουσιάζοντας στην εικονιστική

επιφάνεια τις διάφορες φάσεις της.

- Η κίνηση για τους Φουτουριστές σήμαινε την έκφραση μια νέας ευαισθησίας, μιας νέας εποχής, της εποχής της μηχανής, της τρελής ταχύτητας και του δυναμισμού.
- **Στόχος του κινήματος ήταν μία "αληθινή επανάσταση της ευαισθησίας", η ρήξη με οτιδήποτε παλαιό, οτιδήποτε παραδοσιακό στην τέχνη.**
- **Τα αντικείμενα δεν υπάρχουν μεμονωμένα**, όπως τίποτε δεν υπάρχει μεμονωμένο στην πραγματική ζωή. Τα αντικείμενα **αλληλοτέμνονται** και **τέμνουν ταυτόχρονα το χώρο**. Οι καλλιτέχνες του Φουτουρισμού χρησιμοποιούν τον όρο "**Συγχρονικότητα**" για να υποδηλώσουν την αλληλοδιείσδυση των επιπέδων, του χώρου και του χρόνου, της μορφής και της ατμόσφαιρας.

Σ' αυτό το πλαίσιο οργάνωναν και τις "φουτουριστικές βραδιές" κυρίως σε θέατρα, όπου ταυτόχρονες παρουσιάσεις αφηγήσεων, απαγγελιών ποιημάτων ("λέξεις ελεύθερες" χωρίς σύνταξη) και φουτουριστικής μουσικής (αναμείξεις θορύβων από μηχανές, εκρήξεις, τριξίματα, κραυγές κ.ά.) δημιουργούσαν ένα θέαμα δρωμένων που συνήθως τελείωνε με πολυτάραχες συμπλοκές ανάμεσα σε αγανακτισμένους θεατές που γιουχάριζαν και καλλιτέχνες που επικροτούσαν τις εκδηλώσεις της αποδοκιμασίας τους.

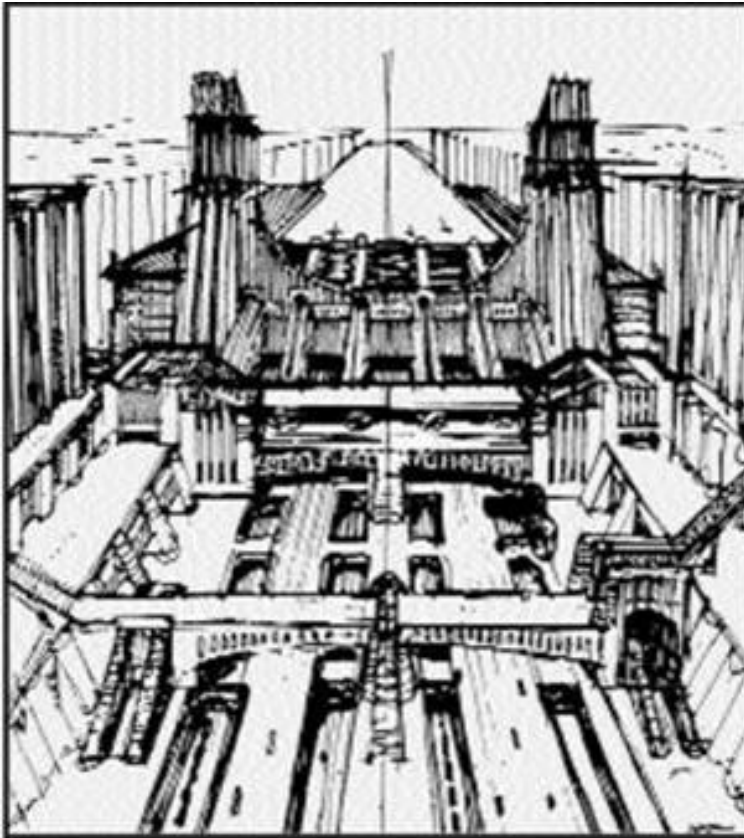

Εικ.16 «Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΚΑΒΑΛΑΡΗΣ», ΚΑΡΛΟ ΚΑΡΑ

Αρχιτεκτονική και Φουτουρισμός

"Πρέπει να εφεύρουμε και να χτίσουμε τη φουτουριστική πόλη, - που να μοιάζει με ένα μεγάλο, πολυθόρυβο ναυπηγείο και να είναι σε όλα τα μέρη της ευκίνητη, ζωνρή, δυναμική. Το φουτουριστικό σπίτι πρέπει να είναι σαν μια τεράστια μηχανή. Ο ανελκυστήρας δεν πρέπει πια να κρύβεται σαν σκουλήκι στο φρέαρ της οικοδομής, και οι περιττές πια σκάλες πρέπει να εξαφανιστούν. Οι νέοι ανελκυστήρες θα ελίσσονται προς τα πάνω σαν φίδια από σίδηρο και γυαλί. Το σπίτι από μπετόν, από γυαλί και σίδηρο, χωρίς ζωγραφική και χωρίς στολίδια, μόνο με την ομορφιά των γραμμών του και των μορφών

του, τρομερά "άσχημο" στη μηχανική του απλότητα, στο ύψος και στο πλάτος του σύμφωνα με τις πολεοδομικές διατάξεις, θα υψώνεται πάνω από τη βουή μιας πολυθόρυβης αβύσσου: πάνω από το δρόμο, που δεν απλώνεται πια σαν ποδόμακτρο στο κεφαλόσκαλο, αλλά βυθίζεται αρκετούς ορόφους κάτω από την επιφάνεια της γης οι όροφοι αυτοί εξυπηρετούν την αστική κυκλοφορία και συνδέονται μεταξύ τους με μεταλλικά γεφυράκια και κυλιόμενες σκάλες".

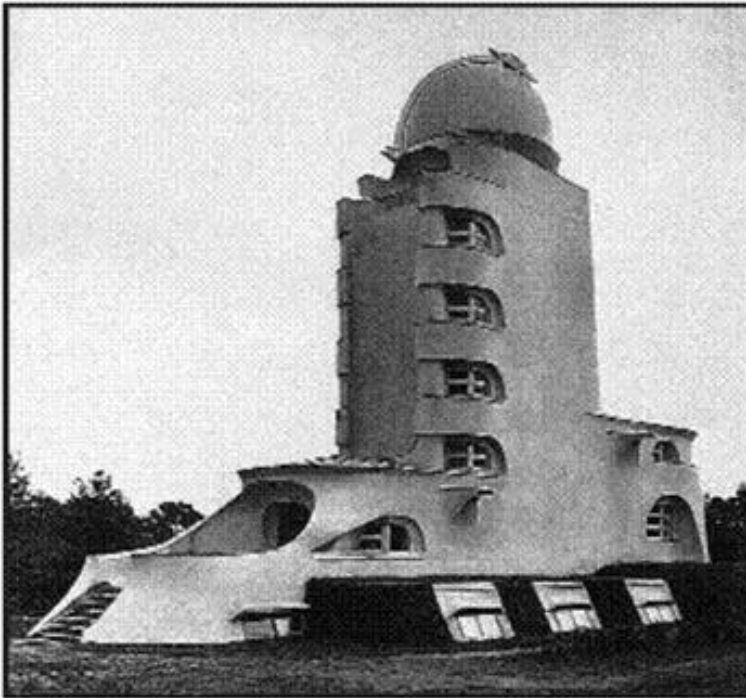
Εικ.17 «**ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ**», Α. ΣΑΝΤ ΕΛΙΑ, Μ. ΚΙΑΤΟΝΕ

Αρχιτεκτονική και Εξπρεσιονισμός

Από τα μέσα του 19ου αιώνα η διαφάνεια και το φως είναι τα σύμβολα της νέας εποχής. Μεταφέρουν τα μηνύματα ενός νέου κόσμου: την απελευθέρωση του ανθρώπου από το βάρος του υλικού, το τέλος του διαχωρισμού ανάμεσα στο μέσα και στο έξω, στο διαφανές και στο αδιάφανο. Όμως, το γυαλί στην αρχιτεκτονική έχει συνδυαστεί, κυρίως στο πλαίσιο της "Γυάλινης Αλυσίδας" του γερμανικού Εξπρεσιονισμού, με την έννοια της κάθαρσης και της ανθρωπίνης σωτηρίας. "Η επιφάνεια της γης θα έπαιρνε μια άλλη εικόνα, εάν το γυαλί αντικαθιστούσε το τούβλο στην αρχιτεκτονική... θα μπορούσαμε να έχουμε έναν

παράδεισο στη γη και δε θα υπήρχε καμιά ανάγκη να ψάχνουμε νοσταλγικά για άλλους παραδείσους", έγραφε ο ποιητής Πάουλ Σέερμπарт (Paul Scheerbart) στο έργο του Η "Γυάλινη Αρχιτεκτονική" (Glasarchitektur) το 1914. Το γυαλί σε συνδυασμό με το μέταλλο, κυρίως με το ατσάλι, διαπερνά την "μοντέρνα" αντίληψη της αρχιτεκτονικής που στόχευε στη βελτίωση των συνθηκών της ζωής του ανθρώπου. Η διαφάνεια της γυάλινης αρχιτεκτονικής μπορεί να οδηγήσει, με τη συμμετοχή του λαού, σε ένα νέο πολιτισμό. Στοιχεία αυτού του πολιτισμού θα είναι η επιστροφή σε μια "φυσική" κατάσταση του ανθρώπου, σε μια κοινωνία συλλογική και ομοιογενή, οργανωμένη γύρω από την ελεύθερη αρχιτεκτονική έκφραση.

Το 1918 ιδρύθηκε το Arbeitstrat fur Kunst (Εργατικό Συμβούλιο για την Τέχνη), στόχος του οποίου ήταν η προώθηση μιας νέας αρχιτεκτονικής για όλους τους ανθρώπους μέσα από τη συνδρομή όλων των τεχνών. Στο πλαίσιο αυτής της ομάδας οι αρχιτέκτονες αναπτύσσουν μια επαναστατική δράση με στόχο την ανοικοδόμηση της κατεστραμμένης από τον πόλεμο κοινωνίας της Γερμανίας. Η αρχιτεκτονική θα αποτελούσε το "κατασκευαστικό πνεύμα" της δημοκρατικής Γερμανίας. Η ομάδα θα διαλυθεί με τον ερχομό του ναζισμού.

Εικ.18 «ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΑΪΝΣΤΑΪΝ»,
Ε. ΜΕΝΤΕΛΣΟΝ

Η Τέχνη στην Ελλάδα

Η ελληνική τέχνη δεν ακολούθησε τις ευρωπαϊκές πρωτοπορίες με το ρυθμό που εκείνες εναλλάσσονταν. Μόνο μετά τη δεύτερη δεκαετία του 20ού αιώνα συντονίστηκε με την ευρωπαϊκή τέχνη. Σε αυτά τα πρώτα χρόνια του αιώνα η ελληνική τέχνη θέλησε να αποδεσμευτεί από την προσκόλληση στα ακαδημαϊκά πρότυπα και εμφάνισε μια αργή αλλά σταθερή ανανεωτική πορεία.

Η διάθεση ανανέωσης φάνηκε όταν, στη θέση του ακαδημαϊκού ρεαλισμού και της ηθογραφίας με τις ακαδημαϊκές αρχές (πιστότητα στο μοντέλο, καλοδουλεμένο χρώμα, επιμονή στις λεπτομέρειες), σταδιακά οι ζωγράφοι δούλεψαν την τοπιογραφία με διάθεση να δουν το τοπίο κάτω από το άπλετο ελληνικό φως. **Μικρές αλλά σταθερές ανατροπές στην εικαστική έκφραση, η γρήγορη πινελιά, ένα σχέδιο λιγότερο σφικτό στο περίγραμμά του, η αναζήτηση της έκφρασης μέσα από την επίπεδη παράθεση των χρωμάτων, το ρευστό χρώμα προετοίμασαν το έδαφος για τον πειραματισμό και την αναζήτηση.**

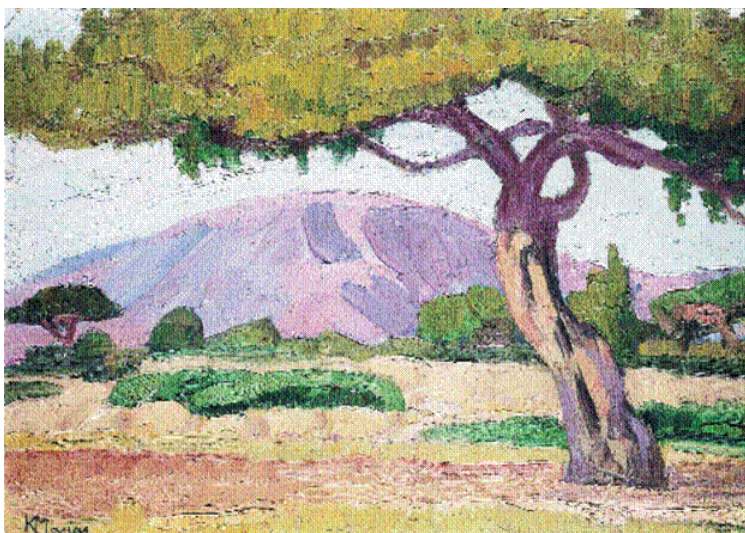
Το **1917**, στην καθοριστικής σημασίας έκθεση της "**Ομάδας Τέχνης**", ανάμεσα σε άλλους αντιφατικούς καλλιτέχνες, εκθέτουν οι **τρεις πρωτοπόροι ζωγράφοι**, που θα ανοίξουν οριστικά το δρόμο για τις καινούριες τάσεις: ο **Κωνσταντίνος Παρθένης** (1878-1967), ο **Κωνσταντίνος Μαλέας** (1879-1928) και ο **Νικόλαος Λύτρας** (1883-1927).

Ήταν η πρώτη φορά που μια ομάδα καλλιτεχνών, **με μόνη επιδίωξη την εικαστική ανανέωση**, συσπειρώθηκε και διαφοροποιήθηκε από το "Σύνδεσμο Ελλήνων Καλλιτεχνών", το φορέα στον οποίο ανήκε το μεγάλο πλήθος των καλλιτεχνών του τόπου.

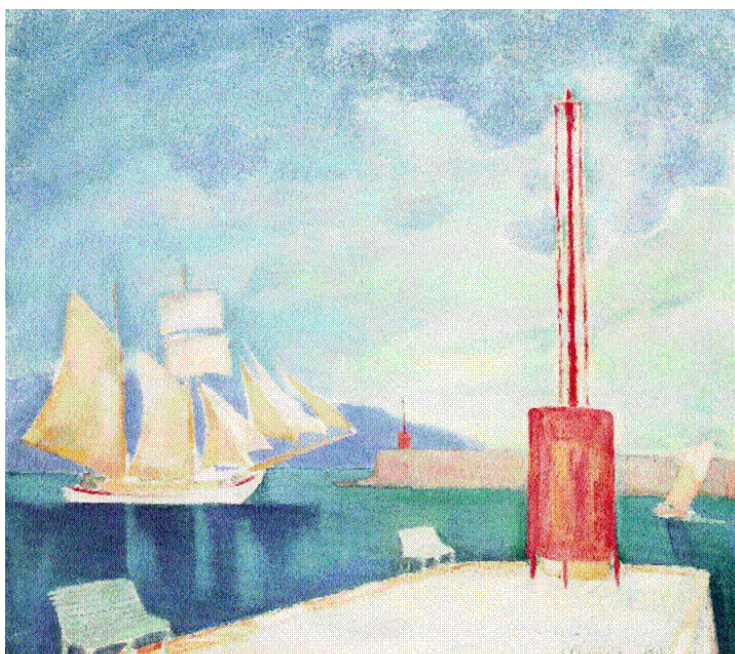
Η θεματογραφία τους είναι **κυρίως η τοπιογραφία**.

Εκείνα που τους συνέδεσαν ήταν η διάθεση για **υποκειμενική έκφραση**, ο **πειραματισμός** και η **τόλμη**.

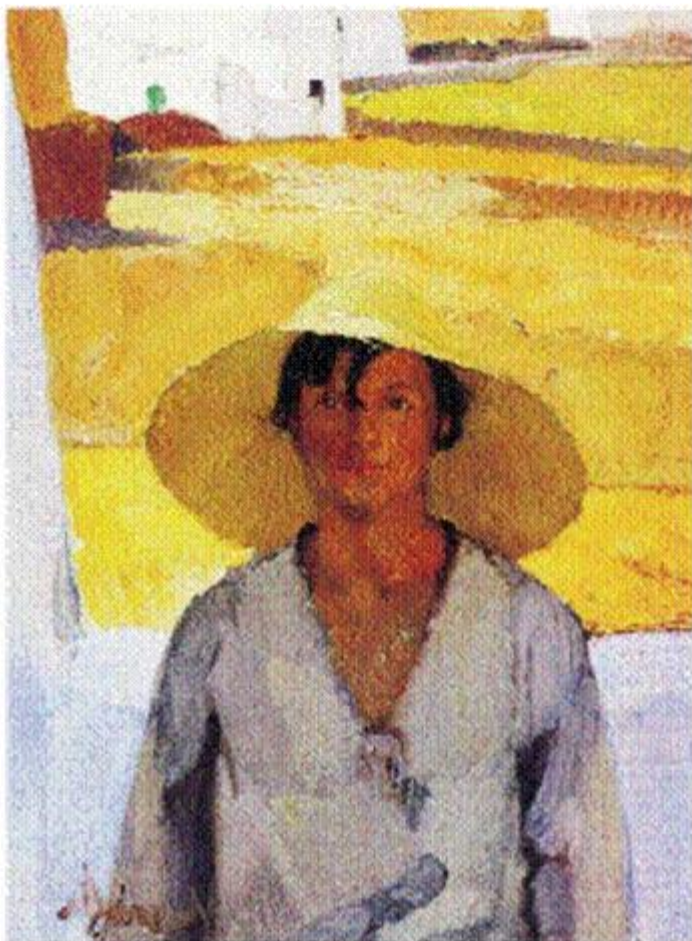
Απέφυγαν τα γνωστά μονοπάτια των ακαδημαϊκών συνταγών και αναζήτησαν μια ζωγραφική που περισσότερο στηρίχτηκε στο πείραμα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα απέδιδαν **τον τρισδιάστατο χώρο, το ελληνικό φως, το χρώμα**.

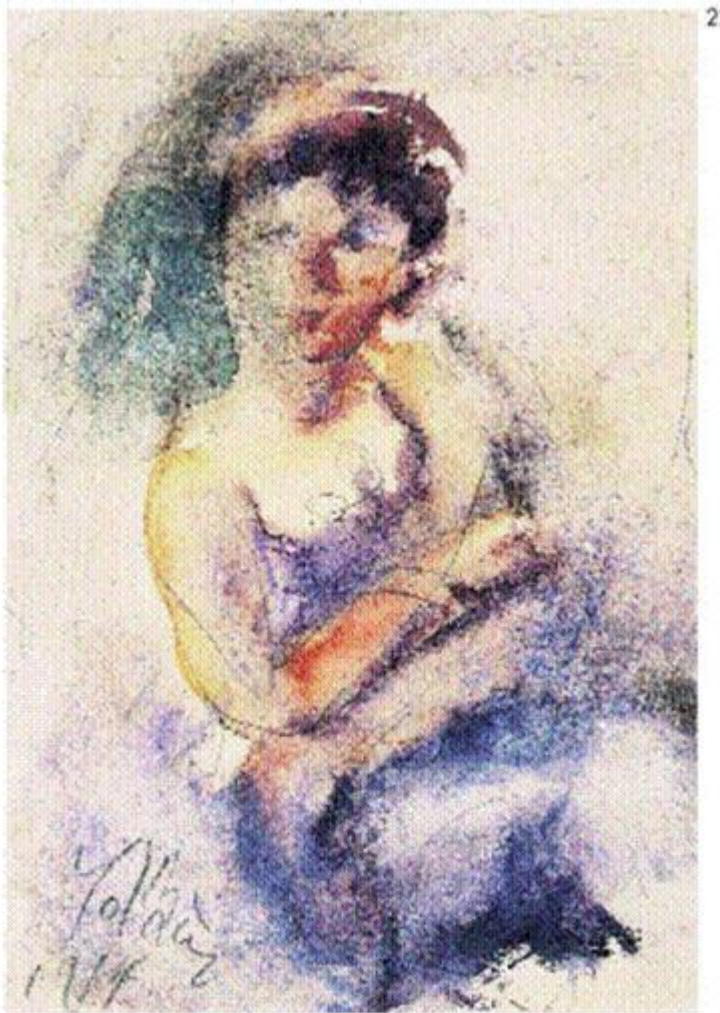
Εικ.19 «**ΤΟΠΙΟ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ**», Κ. ΜΑΛΕΑΣ

Εικ.20 «ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ», Κ. ΠΑΡΘΕΝΗΣ

Εικ.21 «ΤΟ ΨΑΘΙΝΟ ΚΑΠΕΛΟ»,
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΥΤΡΑΣ

Εικ.22 «ΚΑΘΙΣΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ», Γ.
ΜΠΟΥΖΙΑΝΗΣ

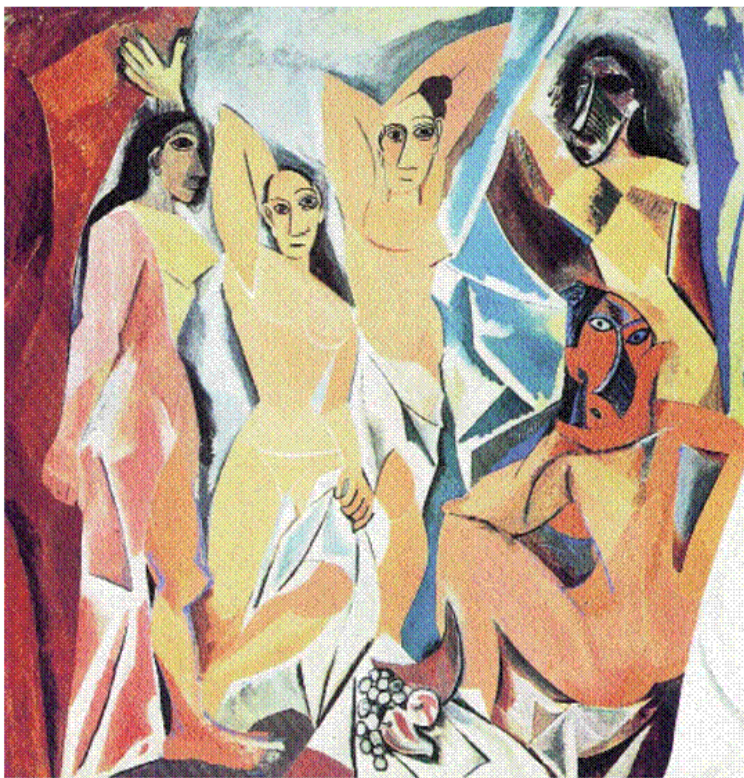
ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΩΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Για την ανάλυση των έργων καθώς και για τις άλλες εικόνες να ανατρέξετε στο βιβλίο.

Προσοχή το παρόν κείμενο γράφτηκε προς βοήθειά σας και σε καμιά περίπτωση δεν αντικαθιστά το βιβλίο σας.

ΠΑΜΠΛΟ ΠΙΚΑΣΟ

Εικ.23 «ΟΙ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΕΣ ΤΗΣ
ΑΒΙΝΙΟΝ», Π. ΠΙΚΑΣΟ

ΟΥΜΠΕΡΤΟ ΜΠΟΤΣΙΟΝΙ

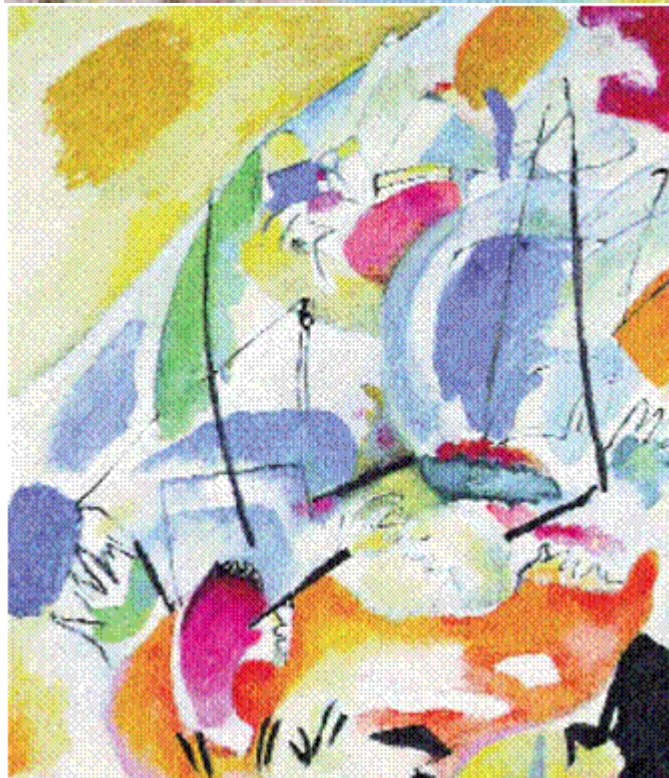
ΒΑΣΙΛΙ ΚΑΝΤΙΝΣΚΙ

Εικ.24 «ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ
ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ»,
ΟΥΜΠΕΡΤΟ ΜΠΟΤΣΙΟΝΙ

Εικ.27 «ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ 31»
B. KANTINΣΚΙ

Εικ.28 «.....», B. KANTINΣΚΙ

**Εικ.29 «Η ΠΡΩΤΗ ΑΦΗΡΜΕΝΗ
ΑΚΟΥΑΡΕΛΑ», Β. ΚΑΝΤΙΝΣΚΙ**